

Pretulu prenumeratiunei
pentru partile Austriei si
Ungariei: pe 1. anu 4 fl.
pe 1/2 anu 2 fl. v. a.
pentru alte tieri 5 fl. la
anu.

SPERANTIA.

Fóia literaria-besericésca.

Banii de prenumeratiune
si: corespundintiele sunt
de a se adresá *franco*
catra Redactiunea „Spe-
rantiei“, la Aradu, strat'a
Capelei, Nr. 26.

Organulu teologiloru romani din Aradu.

Foi'a acést'a sub redactiunea colegiale a membriloru societatii de leptura si sub auspiciile superioritatii scolastice
ese de doue ori la luna, anume la 1. si 15. a fiescecarei lune.

PREDICA *)

despre

EDUCATIUNE,

de

Georgiu Morariu.

„Parintiloru! nu intaritati pre fiii
vostri spre mania, cii i cresceti pe
ei intru invetiatur'a si indemnarea
domnului.“ (Corint. c. 5 v. 4.)

In timpulu acél'a invetiendu *Is. Cris.* la margi-
nile *Iudeei*, poporulu a adusu in'aintea lui mai multi
copii ca se-i binecuvinte, apostolii inse mustrau pre
cei ce-i aducéu, ce observându *Isusu* nu i-a parutu
bine si i-au reflectatu pre ei dicendule: „*Lasati pruncii*
se vina la mine si nu-i opriti, cà unor'a ca acestor'a
este imperati'a lui Ddieu, aminu d'icu voue, ori cine
nu va primí imperati'a lui Ddieu ca prunculu, nu va
intrá in tr'ens'a“. (Luc'a 18.—17.) Dupa aceste luan-
du-i in bratie si-a pusu manile preste ei si i-au
binecuventatu.

Enaratiunea acést'a Iubitoru ascultatori ni desfa-
siura iubirea cea ferbinte ce o are Ddieu si *Is. Cr.*
facia cu pruncii. Istorisirea acést'a a evangheliei ni
representa unu actu sublimu, unu actu plinu de
pietate in care vedemu pre Ddieu-omulu luandu copii
inocenti in santele sale bratie, ii-binecuvinta si li
promite imperati'a ceriului. Vediendu noi *I. A.* atáta
iubire, ni punemu intrebarea naturala: pentru ce
acést'a iubire facia cu pruncii din partea lui *Cr.*?
mai departe ni punemu intrebarea, ce exemplu si
invetiatura si-potu scóte parintii din privirea acestui
actu ddiescu? — La aceste respundemu, cà iubirea
provine din curatieni'a cea trupésca si sufletésca ce

o posedu pruncii inocenti; ér' cu referintia la esem-
plulu si invetiatur'a ce trebuie se si-le cascige parintii,
respundemu: cà ei in asemenea chipu trebuie se-si
iubésca pruncii lor; iubirea acést'a inse nu se oglin-
déza prin unu ce mai evidentu, decâtu numai prin
educatiunea séu crescerea cea buna, asia, ca educa-
tiunea se fia corespundietória vointiei lui Ddieu; deci
dar' *I. A.* cuventarea mea de astadi vi pune inainte
icóna educatiunei; si de órece omulu este constituitu
din trupu si din sufletu: pentru aceea si educatiunea
este de doue ramuri si adeca' *educatiune trupésca* si
educatiune sufletésca. Despre aceste voiescu dar' *I. A.*
a vi vorbí.

Nainte inse de a me demite la acést'a opera
prima a vietii mele, ti-reclamu potinte Dómne ajuto-
riulu teu cerescu, rogandu-te fierbinte din adenculu
inimei mele, ca se-mi dai capacitate, chiamare si taria.
se me faci devotu siervu alu teu, de órece totu darulu
de sus dela tine este parintele luminiloru. . . Ér'
in càtu pentru turm'a acést'a tie credintiósca, ce stá
in'aintea ta si ascépta dela tine mare si multa indu-
rare, trimitei dómne santulu teu spiritu, spiritulu
intielegerei, spiritulu intieptiunei, ca astfelu lumi-
nandu-se mintea ei, se póta intielege si invetiá voi'a
si legile tale.

I.

J. A. Apostolulu Pavelu in prim'a s'a epistóla
càtra corinteni dice: cà „*trupurile nóstre sunt madu-
larile lui Cristosu si biscrie'a spiritului santu pe cari*
le avemu dela Ddieu“ Pe bas'a acestei invetiaturi,
madularile lui *Cr.*, cari sunt trupurile nóstre, trebuie
se ne ingrigimu ale conservá, a le sustiené intregi,
sanetóse si in curatienia, trebuie se nisuiimu ca acelu
óspe cerescu, spiritulu santu, se siéda càtu mai lungu
timpu in tre'nsele si càtu mai buna locuintia se afle
in trupurile nóstre. Cuvintele de mai susu ale aposto-

*) Predic'a acést'a a rostit'o autoriulu in biseric'a catedrala aradana
dupa utrenie dominec'a dupa St. Georgiu. Red.

lului J. A. impune mai vertosu parintiloru o santa datorintia, datorinti'a de a se ingrigi cu scumpatate despre educatiunea filoru sei, ca adeca acei'a se fie educati cu cea mai mare diligintia, se fie grigiti, scuti de tóte influintiele rele interne si esterne, se fie trupurile loru curate, sanetóse, intregi, se li-se procure loru nutrimentu necesariu. Asia este J. A! acést'a trebue se o faca parintii si cu atátu mai vertosu: càci se privimu numai rindunic'a si alte vietuitoré cum sbóra si nisuescu tóte din diori pana in séra pentru castigarea nutrementului pe sém'a puisioriloru nepotintiosi ai loru, ce diligintia mare, ce ostanelá probéza ele, ce zelu si bucuria dovedescu intru acést'a lucrare! si déca esemplulu acést'a ni-lu dà chiaru creaturile cele ne intielegatórie a le lui Ddieu, ce se dicemu atunci despre omu, despre fiinti'a, carea e creata dupa chipulu si asemenarea lui Ddieu? despre esistintia cea mai intielépta intre tóte vietuitoréle, despre faptur'a cea mai nobila alui Ddieu?! . . . Cum trebue omenii ca parinti se-si implinésca o astfelu de chiamare facia cu copii loru? cum trebue se fia ingrigirea, zelulu loru de mare pentru sustienerea copiiloru loru? ce punctualitate continua trebue se documentedie intru acést'a direptiune? . . . Aceste J. A. aceste tóte trebue se fie cu multu mai mari, aceste trebue se intréca cu multu pe acelor'a-lalte vietuitoré. — Inse pe langa nutri-

mentu J. A. omulu mai are lipsa si de alte medilóce, medilóce dela cari érase depinde esistinti'a trupului omenescu, si acéste sunt atari, de cari celelalte vietuitoré nu au tocmái lipsa, de óra-ce ele le capeta acésté dela natura, si adeca: omulu are lipsa de imbracaminte, de scutu contra frigului, ventului si a altoru eleminte, care ar' periclitá viéti'a trupului si de acéste cu atátu mai vertosu au a-se ingrigii parintii: cu càtu necesitatea loru o indegetéza in sa-si natur'a. Da J. A. se aruncamu numai o privire asupra unui pomu crudu alu gradinei si vomu esperiá cà déca pomutiulu acel'a n'ar' fi invescutu de o scórtia, carea i-este imbracamentu, de-abuna sém'a ar' inghiatiá in asprimea érnei, si astfelu n'ar' ajunge primavéra, n'ar' inflori, n'ar' produce frupte gradinariului care l'a plantatu. Mai departe, déca pomulu ce-lu gingasiu n'ar' avé langa sine propt'a cea asiguratória contra fortunei, fora indoiala cà ventulu l'ar' sucí ingraba, l'ar' rumpe si asia ar' perí . . . Védeti J. A. . ! astfelu este si omulu pana e inca in stadiulu gingasiei, alu copilariei; astfelu precumu puii nepotintiósi, astfelu precumu pomulu crudu, care are mare lipsa de nutrementu, imbracamentu, scutu, propta si ingrigiri continue, ca astfelu sà se desvolvedie, se crésca se ajunga primavér'a vietii, se inflorésca, se aduca frupte pentru gradinariulu care l'a plantatu, càci numai asia va poté implini chiamarea sa pre pamentu;

Foisiora.

Adio la Bolintinénu.

Se dedica toturoru diarieloru romane.

Ne'nduplecat'a cósá a mortii e ne'nvinosa;
Stà gaf'a sè abata unu langedu muritoriu;
S'apropie momentulu; a vietiei lampa-i stinsa;
Sciinti'a nu mai póte sè-i dè vr'unu ajutoriu!

O càtu de tristu spectacolu se'nfacisiéza-aice,
Candu Musele stáu inca la capatáiulu seu
Si armoni'a pare cà 'n siopte inca-i dice:
Poete. canta-mi inca, — tu esti alesulu meu!

Dar' geniulu dorerii asupra lui apésa,
Totu un'a càte un'a semtirile-i rapindu:
In creerii lui scurma si fàr' de voce-lu lasa
Unu corpu inertu, viu inca si ne'ncetatu morindu!

Te duci, Bolintinene, acolo unde póte
Te-astépt'o fericire ce-aicea n'ai aflatu!
Dar' ièi cu tine óre si visurile-ti tóte
Si-a patriei iubire, idolu ce-ai adóratu!

Altarulu Armoniei cui lasi de mostenire?
Frumos'a Elegia, creatiunea ta,
Idill'a, Pastoral'a, suavele delire,
Vulcanulu cugetării, cui vrei a le lasá?

Devotamentulu sacru ce-aveai tu càtra tíera
Si cultulu Detoriei spre-a o regenerá,
Aceste sentiri 'nalte, credi tu cà n'ó sè péra
D'in inim'a romana, ce-ai vrutu a inaltia!

Caletori'a ast'a ce vrei a intreprinde
E o fatalitate, séu este vin'a ta?
Cei ce remanu in urma-ti n'au dreptulu a-ti pretinde
S'a-ti dica: mai stài inca! stài! nu te departá!?

Dar' nu! Pleiade mandre eternu stralucitorie
In regiuni sublime te-astépta cu viu doru,
Si Musele-ti prepara cununi neperitorie
Si vesele uréza sosirea ta in choru!

Te-astépta Vacarescii. Carlova, Momulénu,
Negrutiu, Sichelénu, Donici, Conachi, Beldimanu,
Stamate, Chrisoverghi, Assaki, Muresianu,
Panu, Deparatianu, Aronu si Fabianu. . . .

numai astfel voru fi trupurile omenilor madularile lui Cristosu si biseric'a spiritului santu. Si cumca acésta ingrigire este placuta si lui Cristosu, se vede din cuvintele lui unde dice: „*cine va face ceva unu'i'a dintre acesti mai mici ai mei mie-mi va face*“. Are dara totu parintele ca crestinu adevratu datorinti'a santa de a se ingrigi cu scumpatate de crescerea cea trupésca a fiiloru sei; si acést'a se o faca cu atátu mai vertosu, pentru cà este constatatu si acelu adeveru alu esperintiei cà: *mintea sanetósa mai vertosu in trupu sanetosu are buna locuintia*. Si de aci potemu deduce, cà locuindu in cineva minte sanetósa, cu voi'a neci cându nu va rateci dela calea cea drépta, dela lumin'a adevurului si prin urmare si in lumea acést'a va ave dile senine, si in cea-lalta va fi moscenitoriulu fericirei cei eterne. Éta! vedeti J. A. ce urmari imbucuratórie, ce bunetate si folóse mari aduce cu sine ingrigirea parintiloru despre crescerea cea trupésca a fiiloru sei!

(Finea va urmá).

Despre canonulu marturisirei si alu pocaintiei.

(Finea).

De câte ori Mantaitoriulu Cristosu a traitu cu puterea, cu carea a imbracatu pe apostolii sei, adeca:

Ce lume, Domne Sante! Ce spirite frumóse!
Ce umbre colosale in drumulu teu voru stá!
Si noi, gelosi de tine, cu melodii duióse
Cantámu de mai 'nainte apoteos'a ta!

Dar' déca ti se face de Sorta parte drépta
In sfer'a departata de globulu pamentescu;
Si déca Panteonulu, locasiulu ce te-astépta.
Nu este-asié departe de Tatalu celu cerescu;

Atunci adu-ti aminte, poete neuitate,
De patri'a romana ce 'n vietia-ti o iubiai:
Te róga sè-i acorde unu traiu in libertate,
Ca sè ajunga mare, asié cum o doriai!

Zizani'a, ce sapa tulpin'a ei, sè péra;
Concordi'a sè vina pre toti a ne'nfrati;
Patriotismulu sinceru sè se desvólte 'n tiéra
Si ambitiuena orba sè nu póta domni!

Acésta tiéra mândra, abié venita in stare
Sè aiba nume 'n lume, si nume laudatu,
Sè cadia d'in marire? s'a junga la perdiare?
O, asta nu se póte; ar' fi pecatu, pecatu!

de a érta peccatele, de atâtea ori acestei ertari, a debuitu se premérge óresi care marturisire a peccatorulu, acést'a nu a statu atunci, candu divinitatea a potutu ceti si proceti in adenculu inimeii nóstre; dara precumu scopulu marturisirei, nu e numai de a cunósce marturisióriuulu peccatele marturisióriuulu, ci si a le consenti acele cu peccatosulu, si a escitá in elu rusine si durere de ele, tocmai asia, si cei ce au dobanditu értarea peccatorulu sale dela Cristosu insusi, au debuitu se se marturisesca intai, dupa cum vedemu in esemplulu reintórcerei Magdalenei, mueriei peccatóse, Samarinencei, si a talhariului de pe cruce. — Oh! ce marturisire e acést'a a Magdalénei! ce durere de peccate! ce satisfacere! si ce esemplu a marturisirei eterne! „*Érta-se peccatele ei cele multe, cà a iúbitu multu — érta-se peccatele tale, — mergi in pace!*“ *Luca capu 7. v. 47. 48. 50.* — Asemenea marturisire face muierea peccatósa, pe care aducandu-o jidovii inaintea lui Cristosu, stá in midilocu nimica graindu; au nu e acést'a adevrata marturisire si caintia? „*Si muierea in midilocu standu, si radicanduse Isusu, si nevadindu pre nimenea, numai pe muiere a disu ei muiere, unde sunt parísii tei, nimenea nu te a osinditu; éra ea a disu nimenea Dómne, si a disu ei Isusu nici eu nu te osindescu dute, si de acuma se numai peccatuesci!*“ *Ioanu capu 8. v. 9. 10. 11.* Samarinénca, nu ea si-marturisesce peccatele sale, ci Cristosu le revelea si acelea si ea se

Caletoria bunu, confrate 'n poesia!
Primésc' asta ghirlanda senina fruntea ta!
O suvenire dulce cantarea mea sè-ti fia,
Ca flórea Musei tale, ce-i dicu: Nu-me-uitá!

1871. Martiu 26.

G. SIONU.

Despre crescere si mai cu séma despre crescerea juneloru romane.

(Urmare.)

Inzestrate dela natura cu frumseti'a Sabineloru, cu virtutile Lucretieloru, cu spiritulu Cornelieloru si cu o anima nobila, plina de sentiuri, care caracteriséza gintea latina si o redica peste tóte popórele europene — stau femeile romane in naintea nóstra: ce mume! — ce socii! — ce fice a natiunei! — Se fimu zelosi! se nu le perdemu! — perderea ar fi mare!

odihnesce in revelarea acést'a, si cunósce, cà acest'a nu póte fi altulu decatú Messia „Dómnne vedíui cà profetu esci tu“ Ioanu capu 4. v. 19, si atunci lasandu vadr'a sa, a alergatu in cetate, si a disu ómeniloru „Veníti si vedeti omulu, carele mi-au spusú mie tóte, càte am facutu au dóra acela este Cristosu,“ Ioanu capu 4. v. 29. In urma talhariulu de pe eruce prin cuvintele „Si noi cu dreptulu, cà cele vrednice dupa peccatele nóstre luamu — pomenestema Dómnne candu vei veni intru imperati'a ta.“ Luca capu 23. v. 41. 42, face adeverata marturisire a peccatorulu, dupa cari urmédia deslegarea si imperati'a ceriului „Aminu dicu tie; astadi vei fi cu mine in raiu“ totu acolo v. 43.

Asia dara de atatea ori mantuitoriulu nostru Cristosu a trairu cu puterea de a erta peccatul, de atate ori vedemu, cà cu acele au incepectu marturisirea, si cu marturisirea ertarea loru, cumu ar' putea fi dara acést'a altmintrelea, cu Apostolii si urmasii loru, cari nepotendu a cetii in adanculu inimei nóstre, debue ca acést'a sese redeschida inaintea loru?!

Dovada aflamu despre asertulu acest'a in sant'a scriptura, in cartile si faptele santiloru Apostoli, unde cetimu: cà marturisirea a fostu in usu si in pracsá indata la inceputulu bisericeii primitive „Marturisitive unulu altuia peccatele“ Jacobu capu 5. v. 16. „Devomu marturisi peccatele nóstre, credintiosu este, si dreptu Domnulu ca se ne erte peccatele, si se ne curetiésca pre noi

de tóta nedreptatea“ Ioanu I. cart, capu 1. v. 9 „Si multi din cei ce crediuse, vené marturisindu, si vestindu faptele sale“ faptele Apost. capu 19. v. 18. Si santulu Pavelu Apóstolulu, despre care santulu Ioanu Gura de auru in cuventarea a 9. din margaritariu dice, cà asia de mare Apostolu a fostu, càtu a umblatu si incungiuratu tóta lumea, ca càndu ar fi avutu aripi; si pàna la raiu suinduse, a auditu mari si infricosiate lucruri, cari nu le-a veditu nici unu apostolu pàna astadi, dice in una din trimerile sala „Smerescu-mi trupulu, si-lu robescu ca nucumva, altora binevestindu, eu voi fi netrebnicu“ confert 2-a ad corint capus 2. v. 10.

Asemenea si santii parinti, cu unu sufletu si cu o inima, toti au invetiatu despre obligamentulu marturisirei, lungu asiu fi de asiu aminti pe toti, si asiu recita cuvintele loru, dara asia me marginescu a cita numai locurile unora mai insemnati, „Tertulianu: de poenitentia, Origines, homilia II in pslam. 37. — S. Ciprianu Episcopulu Carthaginei in Afric'a, sermo de lapsis“ — „Laetantius, lib IV. institutio divina“ — „S. Vasiliu celu mare: de regula“ „S Ioanu gura de auru, cartea 20 in genesimu, si cuventarea a 9 in Margaretariu, despre pocaintia si marturisire. S. Georgie Nisennulu. S. Ambrosie mediolanulu. S. Augustinu, si alti multi santi parinti“!

Si asia dara inainte de Cristosu. Antemergatoriulu; pe timpulu lui Cristosu, insusi Cristosu dupa Cristosu:

Cum se crescú la noi aceste femei? Neci cum! — séu de se crescú, nu se crescú cum ar' trebui dóra se se crésca. — Am disu dóra multu prin aceste cuvinte; dóra ceva: dóra nemicu.

In crescerea femeiloru, ca in tóta crescerea, trebe se fia crescatoriulu condusu de chiamarea, care o are celu crescutu dela natura ori prin positiunea sa sociala. Acel'a, care nu e consciu despre acést'a chiamare, nu cresce; acel'a, care e consciu inse nu se acomodéza ei in faptele sale, e unu crescatoriu reu. — Chiamarea femeiei e un'a chiamare privata; nu póte fi dar' pentru o femeia o crescere mai rea decâtu un'a publica. — A invetiá póte o femeia in unu institutu publicu, crescuta trebe inse la vétra, langa mum'a s'a — E de prisosu a vorbi despre influintiele periculóse, care sunt pentru o copila gingasia legata de patru pareti a unui claustru, ori de a unui pensionatu fia acel'a cum va fi. — Cea mai simpla sociatate secreta, si totu ce e inchisu e secretu, e pentru inocinti'a sentiuriloru fragede celu mai complicatu

periclu. — Si unde sunt in unu institutu de acestea influintiele binefacatórie a mumei. Copil'a trebe iubita spre a scii iubi, ea trebe se fia sub influinti'a dulce a sentiuriloru spre a invetiá a senti. — In pensionatu nu o iubescú nime: de ace'a vomu vedé esindu din pensionate numai femei reci, ori femei fantastice (Romanele cetite pe de ascunsu) Sentiurile séu adormu in asiá vietia, séu se revolte si cadu in extremitati. — O femeia trebe crescuta liberu, in lumea privata: se véda ea reulu si bunulu si se invetiá a distinge. — Nu simpla ci inocinta trebe se fie jun'a; ea trebe se fia in eunoscinti'a demnitatei sale, si ast'a nu va fi un'a crescuta in pensionatu; ea e buna fiindu-cà nu scie, ce e reulu. — Reulu trebe uritu si nu ignoratu: alu urí nu-lu póte decâtu care-lu cunósce.

Urmările rele a crescerei din pensionate le vomu observá numai la femeile, care sunt indestulu receptive spre a pastrá impresiunile vietiei din pensionatu pentru unu tempu mai lungu. Fetiti'a crésca acasa nainte de a merge in pensionatu si crésca acasa dupa

Apostolii, dupa apostoli, *santii parinti*, si de atunci neintreruptn *biserica* a esercitatu si privitu marturisirea, ca unu lucru alu mènei lui Domnedieu, si ca o conditiune sinequa non, a ertarei peccatoru nòstre, care a urmatu virtualiter din puterea aceea, cu carea a imbracatu Cristosu pe Apostoli, pe urmatorii loru si biserica sa, ca se-lu reprezenteze pe elu la tóte némurile pâna la capatulu vécului.

Deunde dara apriatu urmédia necesitatea acestui sacramentu! nici prin unu mediu in lume, nu se póte regulá, curatí si emendá omulu mai bine decâtu prin marturisire! Si nici prin unu tribunalu, nu se póte omulu indreptá si regenerá mai cu scopu decâtu prin tribunalulu marturisirei, de unde bine a disu mai susu Leibnitz „*cà prin marturisire ne regulamu, si preotulu in scaunulu marturisirei e instrumentulu lui Domne nedieu*“ e ne apararata lipsa dara, ca totu crestinulu adevaratu se-si marturisesca mai de multeori in anu peccatele sale, intru értarea loru; si intru adeveru, déca ne ingrigimu asia de tare de cas'a trupului nostru, o lipimu si o varuimu aceea mai de multeori in anu cu atátu mai tare se cade si cuvine se ne ingrigimu, de curatieni'a casei sufletului nostru, care e trupulu nostru si de nu mai de multe ori in anu, baremu odata la Pasci se le curetimu acele, prin marturisire si impreunarea santei cuminecaturi. Crestinulu adevaratu debue se jée esemplu dela crestinii cei din taiu, carii prin

faptele sale cele bune si sante au intorsu marea pagànitàiei la crestinismu, si se nu se iée dupa necocirile unoru eretici si atheisti; carii nu suntu de acordu cu noi, si n'au adeverata cunoscentia a starei lucrului, si cari numai aceea ar' debui se créda, ce nu potu cuprinde cu mintea loru cea slaba si marginita, ca asia se se póta dice despre ei „*fericiti cei ce n'au vedíutu si au credíutu.*“

Joanu Damsia.
parochu si asesoru.

Protocolulu siedintieloru sinodului II. eparchialu alu diecesei aradului tienuta in Aradu la Domineca Tomei 1871.

Siedinti'a a VII.

tienuta in $\frac{9}{21}$. Aprile dupa médiadi.

Presiedinte: dlu vicariu episcopescu *Mironu Romanu*, notariu: *Paulu Rotariu*.

Nr. 84. Domnulu vicariu episcopescu *Mironu Romanu* presenta literile episcopale prin cari se notifica substituirea presiedintelui prin numitulu domnu vicariu episcopescu.

Se ié la cunoscentia si se primesce.

Nr. 85. Urméza la ordinea dilei reportulu comisiunei esmise pentru censurarea reportului senatelor bisericesci din ambele districte, carele

Se primesce in generalu pentru desbaterea speciala.

Nr. 86. La puntulu 1. din reportulu comisiunei despre constituirea consistórieloru, despre alegerea deputatiloru: *Nicolau Zigre, Stefanu Borosiu, Ioanu Topanu, Dr. Pavelu*

ce iese din pensionatu: in aceste doue fase a creşterei se póte corege o mare parte din ace'a, ce a coruptu pensionatulu.

Pentru noi, pentru romani, e periculu in pensionate mai mare, decâtu in genere. De ar' fi creşterea din pensionate chiaru cea mai buna, noi am trebú se ne ferimu de ea, fiindu-cà pensionatele, la care tramitemu si potemu noi tramite ficele nòstre, sunt stranie.

Femei'a romana trebe se fie nainte de tóte romana. Aceste femei traiescu intra noi si cu noi: ele trebe se cugete si sentiésca ca noi. Acelea, in acororu mane e viitoriulu natiunei romane, trebe se fiè romane, si cele mai bune romane. — Baietulu nu póte in vetiá amorulu decâtu dela mum'a sa si nici amorulu càtrà natiune.

Vomu ajunge-o ast'a in institutele straine? — Ba! neci cându! — Sub influintiele jesuitice a claustrororu, sub cele magiarisatórie si germanisatórie a pen-

sionatororu nu va afla spiritulu romanu neci candu nutrementu. — Priviti la sacrificiele acestei metode de creştere si ve veti convinge! — Jun'a romana iesita din pensionatu are cultura, dóra virtuti, vorbesce limbe peste limbe, cunósce tóte popórele, istori'a intregi omeniri: numai un'a este care nu o sci, limb'a sa dulce; numai un'a este, care nu o cunosce, natiunea acarei fiica e, si datinele acesteia; numai un'a virtute este care nu o are, amorula fratiloru sei si suroriloru sale. — Se o condamnati? ba! compatimiti-o, càci ea e unu sacrificiu.

Sunt aceste june romane? — Tocmai asia de putieniu ca ce'a mai mare parte a juniloru creşcuti in institutele magiare. Romanu nu e acel'a, care e nascutu din parinti romani si se numesce romanu: romanu e, care cugeta si sentiesce romanesce.

Pe langa tóte aceste ce'a mai mare parte a parinteloru romani si-tramite ficele in pensionate. — Se intiege, cumca ce'a mai mare parte dintre ace-

Vasiciu, Andreiu Machi, Constantinu Gurbanu, Mironu Romanu; despre depunerea mandatului din partea deputatului *Iulianu Grosescu*, opiniunea comisiunea prin referintele seu *Georgiu Dringou*, ca reportulu presidialu se se iè la cunoscentia si presidiulu se se indrumeze a escrie alegere noua in loculu vacantu din cerculu B.-Comlosiu.

Se primesce opiniunea comisiunei.

Nr. 87. Cu privire la impartirea cercurilor electorale, comisiunea opiniunea: ca conspectulu cercurilor electorali pentru folosire se se transpuna la comisiunea organizatoriã.

Opiniunea comisiunei se primesce.

Nr. 88. Referitoriu la reportulu in care se amintesce, cumca comisiunea esmisa din partea senatului strensu bisericescu pentru elaborarea unui proiectu de regulamentu in meritulu disciplinãrii preotimei si a poporului, a aflu indestulitoriu operatulu congresului nationalu sub titlulu „Instrucliune provisorã pentru procedur'a judecatorieloru bisericesci in cause disciplinare,” comisiunea recomanda: Presidiulu se se incredintieze ca cu concursulu ambeloru consistorie se elaboreze si ascërna pe cea mai de apròpe sesiune sinodala unu proiectu de regulamentu, ce are se contiena regule materiali pentru disciplinarea preotimei si a poporului, èr' proiectulu de procedura, ne fiindu indestulitoriu, cu intrevinerea ambeloru consistorie se-lu esamineze, si observatiunile impreuna cu proiectulu de regule materiale disciplinare se le ascërna.

Propunerea comisiunei se primesce.

Nr. 89. Referitoriu la regularea parochieloru si imbunatatirea dotatiunei preotiesci, comisiunea propune ca presidiulu luandu de basa conclusulu congresualu referitoriu la acèsta cauza, pe bas'a acestui'a si a operatului presidialu

ascernutu in congresu, se faca cu intrevinerea ambeloru consistorie unu proiectu in meritulu causei, si se-lu ascërna la cea mai de apròpe sesiune sinodala.

Se primesce.

Nr. 90. Cu privire la proiectulu asternutu in meritulu arondãrii protopresviteratelor propune comisiunea: ca operatulu respectivu tractandu despre protopresviteratele din districtulu Oradei-Mari se se transpuna comisiunei organizatorie, èra consistoriulu aradanu se se indrumeze, cumca pe sesiunea venitoria se faca si din partea sa unu operatu in meritulu acest'a, pentru protopresviteratele din acèsta parte a diecesei.

Se primesce.

Nr. 91. Infatisiandu-se Domnulu presedinte ordinariu.

Ocupa presidiulu.

Nr. 92. Reportandu comisiunea mai departe, referitoriu la incompatibilitatea ofieloru lumesci cu cele bisericesci si la obligatiunea protopresbiteriloru, ca se locuësca in centrulu protopopiatelor, opiniunea: a se luã la cunoscentia si se se aprobeze cele deplinite; ivinduse inse dintre deputati unele voci, cari constatèza, cumca reportulu protopopiloru din Pestesiu si Meziadu nu ar' fi in consonantia cu starea lucrului, càci densii nu locuescu neci acumu in protopopiatele lor; asternanduse, cu o cale si recursulu sinodului protopopescu din Pestesiu, unde se cere ingaduintia pe sèm'a acestui protopopu ca se locuësca in Oradea-Mare, se nasce o desbatere lunga, carea dupa ce s'a cetitu tóte actele referitorie la cauza, se decide la propunerea deputatului *Ioanescu*:

Vedinduse din acte, cumca protopopulu Meziadului si alu Pestesiu neci pana astadi nu s'a mutatu in protopo-

sti'a nu o facu, decãtu de nume, sè se scie cumca cutare si cutare a fostu sèu este in cutare si cutare pensionatu. — Resultatulu? — fãra interesu. — Ast'a e inse bòl'a tempului nostru.

Avantagiile crescerei private sunt pentru noi cu multu mai mari decatu pentru altii, ast'a e vederatu din cele dise pãnã aici. Jun'a remane sub influintiele romane (unde sunt atari.) la cas'a parintiloru sei sub priveghierea zelòsa a numei sale. Vièti'a e deschisa inaintea ei; ea vede reu si vede bine: alege, distinge si invètia a se pretiuì pre sine insu-si si pre acei'a cari sunt demni de acèst'a. In o asemenea crescere remane neatinsa nu numai romanitatea ei, ci si virtutile cari i sunt inascute ca unei femei romane.

Desvoltarea spirituala s'ar parè cà are se fiã supusa unei scaderi in o crescere privata. Feme'a trebe se aiba nu numai sentiuri nobile, virtuti, si calitati estetice ea trebe se aiba unu spiritulu desvoltatu; ea trebe se fia culta. In adevèru se pòte inse chiaru

si spiritulu unei copile desvòlta mai siguru prin o guvernanta in o crescere privata decãtu dòmni'a „sor'a“ in unu pensiunatu publicu. „Sor'a“ se ocupa de 50—100 èr guvernant'a numai de un'a ori doue. Guvernant'a pòte apoi fi straina; influintiele ei unui omu singuratecu sunt arare-ori fòrte periculòse.

Si spesele? Cu greu credu, cumcã spesele unei crescerei de casa se nu fie chiaru si mai mici decãtu a unei publice. De ar fi inse in adevèru mai mari, ele nu stau in proportiune cu avantajele, cari le ascèptamu dela crescerea privata a femeiloru romane.

Se crescemu asia. Se crescemu femeile romane conformu chiamarei loru sociale si private, si ele voru fi femei fericite, mume bune, crescatòrie pline de spiritulu, socii pline de virtuti si romane tocmai asia ca tierenele de pe malulu riului.

(Va urma.)

Joanu Slaviciu.

piatele lor, se indruma de nou consistoriul Oradanu: ca numai decatu se se efectueasca conclusul sinodului Nr. 114. din 1870., care propunere, se primesce si cade a comisiunei, era petitiunea sinodului protopopescu alu Pestesului nu se incuviintieza.

Nr. 93. In caus'a comunelor mestecate opinionéza comisiunea: Presidiulu e rogatu, ca avendu in vedere conclusele sinodali sub Nr. 85. si 86. anului trecutu 1870. si de acum nainte se faca toti pasii de lipsa in acésta cauza.

Se primesce.

Nr. 94. Referitoriu la necesitatea, d'a se infinti'a unu edificiu propriu pentru unu institutu clericalu, opinionéza comisiunea: a se asterne acésta cauza comisiunei financiare.

Se primesce.

Nr. 95. Referitoriu la infintiarea unui postu definitivu pentru unu cantoru bisericescu la institutul clericalu, opinieza comisiunea, cumca inca in decursulu anului curinte se se sistemizeze unu postu de cantoru la institutul clericalu; — era cu privire la salarisare, caus'a se se transpuna la comisiunea financiară.

Se primesce propunerea cu adausu: ca deocamdata se fia numai provisoriu salarisatu.

Nr. 96. Referitoriu la crucea din Chesintiu, caus'a fiindu superata, propune: a se luá la cunoscintia.

Se primesce.

Nr. 97. Cu privire la conscrierea preotimei si a poporului din dieces'a aradana, propune: conscriptiunea asternta se se iee la cunoscintia; era in venitoriu, presidiulu se cera dela ambele consistorie, unu sumariu esactu, despre numerulu comunelor, parochieloru, filialeloru, bisericeloru, poporatiunei si a preotimei.

Se primesce.

Nr. 98. In caus'a parochiei din Toboliu fiindu parochia vacanta deplinita, propune a se luá la cunoscintia.

Se primesce.

Nr. 99. Referitoriu la postul de asesoratu dela consistoriulu Oradei-Mari, carele au devenitu vacantu prin mórtea asesorului *Nicolau Zsig'a* si adeca consistoriulu de acolo se póta inmultí numerulu asesoriloru si anume alu senatului scolariu cu unu preotu si doi mireni, alu senatului epitropescu era cu atáti'a; in fine ca pentru toti asesorii se se platésca diurne si viaticu, comisiunea propune: Despre mórtea lui *Nicolau Zsig'a* luanduse trista cunoscintia la protoeolu, in loculu lui se se ordinez alegere noua, sporirea asesoriloru precum este ceruta — a se incuviintia. Era in privinti'a diurneloru si viaticului se se transpuna caus'a comisiunei financiare.

Propunerea comisiunei se primesce cu aceea: ca sinodulu intregu se redica in petióre ca semnu de condolintia pentru mórtea fia iertatului *Nicolau Zsig'a*; inse in caus'a diurneloru si viaticului, remane conclusulu sinodalu din anulu trecutu in valóre.

Nr. 100. *Petru Petroviciu* ca referintele comisiunei petitiunarie, referitoriu la petitiunea sinodului protopopescu din Siria Nr. 29. in carea se cere ca sinodulu eparchialu se-i dee deslucire si splicatiune la §. 63. din statutulu organicu, reportéza, cumca comisiunea opinionéza: ca petitiunantele

sinodu protopresbiteralu se se acomodeze numitului §. 63. din statutulu organicu netienenduse splicarea acestui'a §. de competinti'a sinodului eparchialu.

Se primesce.

Nr. 101. Totu *Petru Petroviciu* reportéza relativu la petitiunea sinodului protopresbiteralu din Siri'a Nr. 29. in care cere: ca se se esopereze tiparirea cartiloru bisericesci cu litere latine si comisiunea opinionéza; ca acésta rogare nu se póte implini.

Se primesce propunerea domnului *Moldovanu*, ca se se recomande congresului nationalu bisericescu acésta esoperare.

Nr. 102. Totu acela referinte reportéza la Nr. 31. despre plansórea preotului din Girisiu *Nicolau Popoviciu*, si se otarese:

Se predá consistoriulu aradanu spre pertraptare si ulterior'a dispusetiune.

Nr. 103. Totu acel'a reportéza despre petitiunea teologului din cursulu I. *Ioanu Ardeleanu* de sub nr. 42. cá comisiunea opinionéza: a se strapune consistoriulu diecesanu ca forului competente.

Se primesce.

Nr. 104. Totu acela la nr. 27. reportéza in causa petitiunei sinodului perochialu din Ecic'a romana pentru controversese cu serbii d'acolo, cá comisiunea opinionéza a se dá domnului presiedinte, ca se o folosésca cu ocaziunea delegatiunei congresuale.

Se primesce.

Nr. 105. In causa propunerei condeputatului *Dionisiu Cadariu* nr. 32. ca se se spriginésca insocirea noua de creditu si de economia „Albina“, comisiunea respectiva opinieza prin referintele seu *Ioanu Moldovanu* dupace va fi intarita prin auctoritatile mai inalte, se se recomande privatiloru nationali spre inbratsiarea, era incatu pentru banii tuturoru fonduriloru eparchiali se recomanda strictá acomodare a dispusetiuniloru cuprinse in §. 135. a statutulu organicu.

Se primesce.

Nr. 106. Totu ace'a comisiune la propunerea Condeputatului *Constantinu Gurbanu* nr. 50. ca se se inpartia 2 stipendie din fundatiunea *Paffi-ana*, substerne opiniunea sa intru acolo: ca pana candu nu se va transpune aici sum'a, ce din acést'a fundatiune se administréza in Pest'a, nu se potu inparti mai multe stipendii.

Se primesce.

Nr. 107. Cu privire la petitiunea mai multuru comitete parochiali, ca se nu se inparta protopopiatulu Papezeului ci se remana si mai departe intregu, se decide:

A se transpune comisiunei organisatoria, fiindu in legatura cu proieptulu consistoriulu aradanu, pentru arondarea protopopiateloru.

Nr. 108. Deputatulu *Ioanu Popoviciu Deseanu* face urmatoria propunere:

De órece organisarea scauneloru protopresbiterale, necesitatea mai multuru consistorii in eparchia nu e incunguirabila, má din contra atatu din privinti'a economiei speseloru, catu si din scopulu concentrarii poteriloru aplicate spre administratiunea centrala eparchiala, se se pregatésca un'a propunere din partea sinodului eparchialu la congresulu

nationalu bisericescu spre incetarea consistoriului separatu oradanu, si spre contopirea aceluia in unulu si acelasiu consistoriu eparchialu Aradanu; carea propunere nainte de decidera meritoriala se se estradee ambeloru consistorii din Aradu si Oradea-Mare spre darea opiniunei motivate la sinodulu eparchialu venitoriu.

Se otarese a se pune in siedinti'a de mane l. ordinea dilei.

Siedinti'a se incheie.

Procopiu Ivacicoviciu, m. p.
presiedinte.

Paulu Rotariu, m. p.,
notariu.

BIBLIOGRAFIA.

DREPTULU CANONICU ALU LUI MATEIU BASSARABU.

Indreptarea legi cu Dumnedieu, care are tota giudecata archiereasca de tote vinele preotiesci si mirenesci etc.
(Bucuresci, Tip. asociati, 1871.)
In-4, pag. II, VI, 422.
Pretiu: 24. lei noui.

O publicatiune in adevuru monumentala.

Din puntulu de vedere alu esecutiunii tipografice este totu ce pote fi mai de lussu: chartia velina, caractere noue si elegante, pagine incadrate, margini forte mari, porta tiparita cu cenobaru, in fine pretutindenii o mana de maistru.

„Pravila cea Mare“ — caci asia'i este titlu principalu. — e intrupata din 820 pagine folio, XXV nepaginate 795 paginate in urma.

Titululu ei, cititu intr'o limba romanésca populara din timpulu nostru, ar fi *Indreptarea Legii* lui Dumnedieu, coprindiendu tota giudecata mirenesca si bisericesca, pravila santiloru Apostoli, cele siepte sobore etc; scrise mai antaiu si intocmite din mandaciunea si invetiatur'a bine-credinciosulu imperatu Domnu Ioan Comnen, de cuventatoriulu diaconu alu marei biserice a lui Dumnedieu si paditoru de pravile Domnulu Alexie Aristin; era acuma antiyasi data tradusa de prea santitulu si de Cristosu iubitorulu Domnulu Stefanu, cu mila lui Dumnedieu Mitropolitu Tergovistei, Exarchu plaiuriloru si tota Ungro-Vlahia, in Tergovistea, in tipografia pre luminatulu meu Domnu Io Matheiu Voevod Bassarabu, din Santa Mitropolia, anulu 1652.

O sema de invetiati au privitu lucrarea acesta ca o legislatiune trasa din dreptulu Iustinianu, era altii ca o versiune a Basilicaleloru. In totu casulu, acestu codice, dupre cumu chiaru dupa titlu se vede, — este unu corpu de legi mai multu canonice, de catu laice.

Acesta importantisima publicatiune, egalmente necesaria pentru istoricu si filologu, pentru popa si avocat, pentru omu de teoria si omu de practica, se datoresce initiativei unei sociatati de diletanti, dela care sarcina a trecut apoi neterminata la d. tipografu Scarlatu Walter, strainu prin nume si prin origine, dar pe deplinu romanisatu prin loculu nascerii, prin educatiune, prin simtieminte. estr. din „col. lui Traj.“

Proprietatea si editur'a teologiloru aradani.

VARIETATI.

* * * *Siepresiu.* In diu'a inaltiarei Domnului (6. Maiu) fu defipta alegerea de preotu pentru parochia vacanta de acolo; cu care ocasiune pe langa tota conduita intielépta, si tactica laudabila a Reverendisimulu Dnu protopopu P. Chirilescu, nu se potú duce indeplinire, pentruca chiaru aceia carii arú fi chiamati a sustinea ordinea si moralulu intre poporu, se punu in fruntea lui si-lu esciteza spre escesuri, fiindu inbetati de interese private; ba chiaru preotulu loculu, care la asemene ocazioni ar' trebui se fia esemplulu blandetiei si pazei, s'a pusu in fruntea unei partide pre care cu fapt'a si cu cuventulu a indemnat'o de aseredica a supra celei-a lalte partide; de unde deca Dnulu protopopu nu vrea disolva sinodulu si suspinde alegerea; chiaru prin esemplulu datu de Dnulu preotu din locu se vrea pote intempla unu escesu. Eta caus'a pentruce nue bunu statutulu. Poporulu e blandu, elu tote le-arú face dupa cuviintia de nu ar' avé cine se-lu seduca.

* * * *Carlovetiu.* In 18/6. l. c. s'a deschisu congresulu serbescu prin substitutulu patriarchu Stoicoviciu, cu care ocasiune substernú congresulu agendele delegatiunei, intre care e si **impaciuirea cu biserica romana**, afara de acest'a mai multe proecte scolare si bisericesci, *revidierea regulamentulu pentru organisarea comuneloru, despre edificarea resiedintiei episcopesci in Neoplanta* etc. Dintre episcopi n'au fostu de facia neci unulu, era dintre deputati au absentu mai multi de diumetate; si asia in 19 si 20 sau tinentu numai conferintie in care s'a facutu desbatere asupra proectulu scolaru. Siedintiele ordinarii s'a inceputu de luni.

Indreptare. Din protocolulu Siedintiei VI. a sinodulu eparchialu publicatu in nrulu trecut, din caus'a ca noi l'amu capatatu numai in copia, din care a fostu lasatu afara nrulu 82., care spre suplinire lu publicamu aci:

Nr. 82. Comisiunea recomanda: ca de vreme ce socotile ambeloru epitropii din cestiune suntú revedite, censurate si demne de incuviintiatu, aceste se fie intarite, era epitropieloru a li se da absolutoriulu recerutu si se li-se restituie actele asternute.

Se primesce.

ANUNCIU.

Se afla de vendiare la tipografi'a archidiecezana in Sabiiu unu esemplariu de **Evangelia**, tiparitu totu in tipografi'a respectiva pre harthia de cualitatea cea mai buna, taiatu in auru, legatu acum de curendu in **catifea rosia** si ornatu pre partea deasupr'a cu cincii icone, de pictura alea, ce infatisiedia: *Invierea* si pre cei patru *Evangelisti*, in rame de argintu auritu; era pre partea din diosu cu o *cruce intreita* masiva si patru bumbi, cu catarami si tietieni, (in dosu) de cualitatea rameloru. Pretiuulu acestu esemplariu este 135 fl. v. a. Se pote vedé la directiunea tipografiei archidiecezane gr. or. de Sibiiu.

Post'a Redactiunei.

Dnii corespondinti acaroru operate inca nu sau publicatu, suntú rogati afi cu indulgentia.

Dnii prenumeranti, cari inca suntú in restantia cu banii de prenumeratiune, suntú rogati cu tota stim'a de a se grabi cu trimiterea lor.

Pentru redactiune: **Mihailu Sturz'a.**

Tipariulu lui Stefanu Gyulai in Aradu.